

ЧАВАШСЕН ҪЁНЁ ҪУЛЁ

Дмитрий Мадуров,
Мускав хули,
ятарласа «Хысалгы партага» валии

Эсир хәвәра пәр саманташ авалхи төнчे ҹынын вырәни лартар-ха.

Төнче, патшалайх тыгымәт тата идеологии ҹинчен нимән тә пәлмestер. Этемләх цивилизацийе тә никәсленсе шыраты кана-ха. Мән шурр-и — түпе, сәр тата хәв. Эс-султалак ритмла улшәнса ныма хистекен төнче ҹылдам вырәни шуррине тәшмәртетән, анчах та вәхәт шутлавне йәркелесе яракан ҹулама-ш вырәни мәнле паләртмалла-ха? Паян Ҫёң ҹул тесе калама мәнле датана ыышынналла?

Паллах, ҹуркуннеки кунна ҹер ташлаши, хәллехи тата ҹуллахи кунна ҹер пәр вәхәт пулый вәхәт авалхи ҹын лайя-хах иәлии. Ытларах хисеплә кун — сут ҹанталак чәрәлнә, хәвел активләхе вайланна вәхәт пулый.

Истори ытти вәхәт шут йәркисене тә пәлет. Калайпәр, Китай ҹыннисем Ҫёң ҹула уйых календарьне пәхәнса наරас үйәхәнче уявласә. Җак дата улшәнса тәрать. Мәсәльманисемшән Ҫёң ҹул кашни ҹулталак сәвшашә рамадан үйәхәнче уйых дати ҹүннице пәр эрнечухлә күсә шыраты. 2006 ҹулта мәсәльманисем Ҫёң ҹула чүк үйәхән 24-мәшәнче уявланы. Авалхи Египет ҹыннисем Ҫёң ҹула Нил ейәв чухне, утә үйәхәнче, уявланы. Ытти прецедентсене тә асәнәпәр. Раңсәйре Ҫёң ҹулхи хәвел уяве халых мешхисемпен пәр килнәрен авән үйәхәнче паләртни тә пулый. Анчах та 14-15 ёмәрсөнче ҹак ҹенәләх шурнәца килтеймен. Маргинизма пәхәнманын вырәссем Ҫёң ҹула шүш үйәхән 21-мәшәнче уявланы. I-мәп Петргаптас Европа модине ҹине тәрса көртә чухне анари миссионерлер халых культирине тәп тәвас шүхәнше ырласа Ҫёң ҹул уяве кәрлачан 1-мәшәнче күсәрнә.

Эсир халә Григорий Рим пәни усай күрнә, ширән ҹәршывра октябрьти переворот хыңсән ыышынна, календарьне усай куратшар. Православие католицизм тәнәсем пәр-пәрине хирәссе тәни православи уявесене Юлиан календарене ҹыншагарттары. Вал космос ритмәсемпен шайламанса тәмәсть. Православи тәнне ыышынисем кивә Ҫёң ҹула кәрлачан 13-мәшәнче уявласә.

Чи авалхи календарьсенчен пәри — вавилон календаре — паянхи күнччен 3 минут кана тәрәс шутран күсәннә. Ун тәрәх Ҫёң ҹул шүш үйәхәнче ҹуламалла-

Ча вашен солярлә /хәвел/ циклә темицә тәп уявесенчен тәрать: ҹуллахи кунна кац ташлаши /ҹәртме 21-мәшә/ — Ҫимәк уяве. Унән авалхи символе — хәвеле хирәс ҹавранакан свастика.

Ча вашен солярлә /хәвел/ циклә темицә тәп уявесенчен тәрать: ҹуллахи кунна кац ташлаши /ҹәртме 21-мәшә/ — Ҫимәк уяве. Унән авалхи символе — хәвеле хирәс ҹавранакан свастика.

Че сәрән мешхине шурнәçланы хыңсән ваттисене асәнса, чүклесе хывни иртәрнә.

Мәнкун умән мунча кәнә, несәлсөн тә пәрле көмә ыйтнә. Пуш 21-мәшәнчи ҹур-рәле Мәнкун сәрчә ҹинче кәвайтсем чәртнә, ирччен ҹүнтарнә. Кәвайта сыхлакансем унурлә сиксе каңнә, юрәсем юрлана. Мәнкун пәрремәш күнәнче кәнтәрлаччен кәвайт чәртме хушман. Чавашен тәп ритуалләсем юнкун иртнә.

Мәнкун чуччу хатәрленә. Ана яланах пәр вырәнта, ҹүллә ҹәртре лартнә, пәр эрнә усай курса тәпәр мәнкунчен ҹүстарса хунай. Хәрсөнчен кашни урамша иртәнчүх ҹак чуччу ҹинче ярәнмалла, капәрланса, тәнкәсем ҹакса мәшәррән, виҹшерән алла-аллән тыгынса каччасемпен пәрле ҹүрәмелле шүләй. Мәнкун уяве ҹинче кәвакал, лаша евәрлә ритуал ҹәрәрсөн пәсернә. Ытти уявесенни пекех сәра ҹичкисемпен арсын тәрәх тәвансем патне ҹүрәнә, тәпәрчәран пәсернә ҹимесемпен сәйланы.

Мәнкунан 5-мәшә куне пите ҹашлай иртвә. Җав кун көлә вуланә, таса тум тәхәннә. Килти кәмака ҹүмәнчи тәп юна /уша юши/ ҹүмне ҹурпашканнә, ҹурта чәртнә, мәнкун пәтти хатәрленә. Көлә вәхәтәнче кәмакара ҹунакан вута ҹине сәра сапнә, чүк икерчин пәчәк татәкесене пәррахнә.

Чавашен мифологије килешүллән, ытти халыхсен пекех, ҹамартан ҹүлти пай-әнчен тәнчे тыгымән ҹүлти пайә, сарринчен хәвел пулса кайнә. Сәрланә ҹамарта тәпче символе. Сәрланә ҹамартасене шүшән 21-мәшәнче, Мәнкунра, пәр-пәрне шарнеленә. Сәм авалтанах сәрланә ҹамартасене паянхи православи тәпне уякан-сем турып лартнә вырәна хунай.

Чавашен шүхәнче ҹиркү ҹиен ҹавранакан ҹахансем арпацаннай ҹавашен ҹүнсөм. Вәсene ҹиркү тә ыышыннастый, виләп ашып-а мәшә, несәлә ҹавашен шүхәнче ҹиркү тә ыышыннастый. Паянхи кунра ҹавашен Ҫёң ҹулне православи тәнә профани туса Пасхала ылмаштарать. Христиансен Пасхи евресен ҹүтәнгәләк тәнәне ҹынханы. еврейсен Азазел ятә шүшхир түринген ырлайх ыйтса ҹуркуннеки кунна ҹер ташлаши кунра шыякка чүклән. Җак уява вәсем «Песах» /ҹырлахтарни/ тесе калапа. Пирен эрәччен 325 ҹул малган христиан-сем иудаизмран хәтәлас шутра Пасхана иудеисенчен эрнә каярах тума шүслән.

Муркаш районенчи Вускасси яләнчи Мәнкун чуччу. 1950 ҹулсем

Кәшарни уяве паллә тәвасә.

Ҫёң ҹирпула шахча ҹимәче сәвшашәнә кун — Чүклеме — көрхи кунна кац ташлаши чухне — авән үйәхән 22-мәшәнче — паллә тәвасә. Ҫёң ҹул — Мәнкун — ҹавашен шүш үйәхән 21-мәшәнче ирттерә. Җак үйаха наරас үйәхән тенә/персла нау руз «Ҫёң ҹул» тени шулай/. Григориански календаре ыышыннише наරас үйәхән феврале күсән. Авалхи перссем Нарус уяве 11 кун уявланы.

Кәрлач үйәхән хыңсән Ҫёң ҹул шүхәнче ҹиркү тә ыышыннастый, виләп ашып-а мәшә, несәлә ҹавашен шүхәнче ҹиркү тә ыышыннастый. Паянхи кунра ҹавашен Ҫёң ҹулне православи тәнә профани туса Пасхала ылмаштарать. Христиансен Пасхи евресен ҹүтәнгәләк тәнәне ҹынханы. еврейсен Азазел ятә шүшхир түринген ырлайх ыйтса ҹуркуннеки кунна ҹер ташлаши кунра шыякка чүклән. Җак уява вәсем «Песах» /ҹырлахтарни/ тесе калапа. Пирен эрәччен 325 ҹул малган христиан-сем иудаизмран хәтәлас шутра Пасхана иудеисенчен эрнә каярах тума шүслән.

Чавашен шүхәнче ҹиркү ҹиен ҹавранакан ҹахансем арпацаннай ҹавашен ҹүнсөм. Вәсene ҹиркү тә ыышыннастый, виләп ашып-а мәшә, несәлә ҹавашен шүхәнче ҹиркү тә ыышыннастый. Паянхи кунра ҹавашен Ҫёң ҹулне православи тәнә профани туса Пасхала ылмаштарать. Христиансен Пасхи евресен ҹүтәнгәләк тәнәне ҹынханы. еврейсен Азазел ятә шүшхир түринген ырлайх ыйтса ҹуркуннеки кунна ҹер ташлаши кунра шыякка чүклән. Җак уява вәсем «Песах» /ҹырлахтарни/ тесе калапа. Пирен эрәччен 325 ҹул малган христиан-сем иудаизмран хәтәлас шутра Пасхана иудеисенчен эрнә каярах тума шүслән.

Сүмаман

Мүнча кәмакисем

Тәрлә пүрасем

Строительство материалов

Адрес: Муркаш районе, Калайкасси ялә Тел.: 89030632489 (Валерий Семёнович Рубцов)

“Моргаушская” чак-чеп фабрики
Сирен сөтөл ҹинчи ҹав!

